

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ
ТА ЗДОРОВ'Я

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СПРЯМОВАНІ НА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

збірник тез І науково-практичної
internet-конференції
з міжнародною участю

*присвячено пам'яті
професора
О. В. Пешкової*

20-21
КВІТНЯ
2023
ХАРКІВ

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ І ЗДОРОВ'Я**

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СПРЯМОВАНІ НА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»

присвячено пам'яті професора О.В. Пешкової

20-21 квітня 2023 року, м. Харків

Збірник наукових праць

Випуск 4

Харків - 2023

УДК 613.71

**Сучасні тенденції спрямовані на збереження здоров'я людини
//Збірник наукових праць. – Харків, 2023. – Випуск 4. – 208 с. (укр.)**

Даний випуск збірки містить матеріали ІV науково-практичної internet-конференції з міжнародною участю, присвяченої пам'яті професора О.В. Пешкової (20-21 квітня 2023 року, місто Харків).

У збірнику розміщено наукові статті викладачів, молодих вчених, аспірантів, магістрантів, здобувачів вищої освіти, функціонерів сфери фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури та спорту.

Тематика збірника:

- Актуальні питання фізичної терапії, ерготерапії.
- Сучасні освітні здоров'язберігаючі технології.
- Медико-біологічні основи здорового способу життя.
- Загальнолюдські цінності в контексті фізичного виховання і здорового способу життя.
- Психолого-педагогічні аспекти формування здорового способу життя.
- Спорт як складова активізації здорового способу життя студентської молоді.

Матеріали відображені в міжнародних наукометричних базах даних
Google Scholar

ISBN

Друкується в авторській редакції

©Національний фармацевтичний університет, 2023
©Автори, 2023

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Котвіцька А.А., в.о. ректора Національного фармацевтичного університету, доктор фармацевтичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, м. Харків, Україна.

Владимирова І.М., проректор ЗВО з науково-педагогічної роботи Національного фармацевтичного університету, доктор фармацевтичних наук, професор, м. Харків, Україна.

Таможанська Г.В., завідувач ЗВО кафедри фізичної реабілітації і здоров'я Національного фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент, м. Харків, Україна.

Гончарук Н.В., доцент ЗВО кафедри фізичної реабілітації і здоров'я Національного фармацевтичного університету, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, м. Харків, Україна.

Мятига О.М., доцент ЗВО кафедри фізичної реабілітації і здоров'я Національного фармацевтичного університету, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, м. Харків, Україна.

Невелика А.В., старший викладач ЗВО кафедри фізичної реабілітації і здоров'я Національного фармацевтичного університету, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, м. Харків, Україна.

Відповідальний секретар: Козін С.В. викладач ЗВО кафедри фізичної реабілітації і здоров'я Національного фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, м. Харків, Україна.

Капітон А.М., Колісник К.В. ІНТЕРАКТИВНІ ТРЕНАЖЕРИ В ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ: ЕФЕКТИВНА ЗАМІНА ТРАДИЦІЙНИХ ВПРАВ ТА ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ПАЦІЄНТІВ	118
Кривенцова І.В., Лазарєв С.С. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ВИСОКОІНТЕНСИВНОГО ІНТЕРВАЛЬНОГО ТРЕНУВАННЯ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	121
Кривенцова Ірина, Павленко Марія ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ШВИДКІСНО-СИЛОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ФУТБОЛУ	123
Шип Н.Є. ВИКОРИСТАННЯ ПОХОДІВ ВИХІДНОГО ДНЯ ЯК ЗАСОБУ АКТИВІЗАЦІЇ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	127

СЕКЦІЯ 3 **МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ**

Бурлака І.С., Кудрявцева Т.О. ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ ІІ ТИПУ І ЖИРИ В ХАРЧУВАННІ	130
Герасименко С.Ю., Габорець В.В. ПОКАЗНИКИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ХЛОПЦІВ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	134
Медовець О.І. ТАКТИКА ВЕДЕННЯ СПОРТСМЕНІВ З ПРОЛАПСОМ МІТРАЛЬНОГО КЛАПАНА	138
Подколзіна М.В., Лебедин А.М. ДОСЛІДЖЕННЯ АСОРТИМЕНТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ АНТИБАКТЕРІАЛЬНОЇ ДІЇ В АПТЕЦІ М. ХАРКІВ	141
Романова К. Б., Ганчева О. В. ТРИВАЛЕ ОБМЕЖЕННЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ФОРМУЄ У ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ЩУРІВ RESTRAINT-СТРЕС ТА ЗМІНЮЄ ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ	144
Сенюк І.В., Ткаченко О.В., Бенарафа Ібрахім Амін НАСЛІДКИ МАЛОРУХЛИВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ	148
Сенюк І.В., Ель Мехді Толбі, Бензід Яссіне БІОХІМІЧНІ МАРКЕРИ М'ЯЗОВОЇ ДИСТРОФІЇ	152
Tolbi El Mehdi ФАСТ-ФУД ЯК РИЗИК РОЗВИТКУ ЗАХВОРЮВАНЬ	156
Толмачова К., Цеменко К., Яссін Іфтахі ВІДМОВА ВІД КУРІННЯ ЯК ОСНОВА ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ	158

СЕКЦІЯ 4 **ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКІ ЦІННОСТІ В КОНТЕКСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ**

Козлов А.В., Науменко Н.В., Бойчук Ю.Д. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЗБЕРЕЖЕННЯ І ЗМІЦНЕННЯ ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	159
---	-----

Секція 4

**ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКІ ЦІННОСТІ В КОНТЕКСТІ ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ І ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ**

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО
ЗБЕРЕЖЕННЯ І ЗМІЦНЕННЯ ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ
ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ**

**TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS TO PRESERVE AND
STRENGTHEN THE PHYSICAL HEALTH OF CHILDREN WITH SPECIAL
EDUCATIONAL NEEDS IN INCLUSIVE EDUCATION**

Козлов А.В., Науменко Н.В., Бойчук Ю.Д.

Andrii Kozlov, Nataliia Naumenko, Yuriy Boychuk

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, м. Харків, Україна

Kharkiv National Pedagogical University named after G.S. Skovoroda, Kharkiv, Ukraine

Анотація. В статті розглянуто питання підготовки вчителів початкової школи до збереження та зміцнення фізичного здоров'я дітей з особливими освітніми потребами; визначено концептуальні засади інклюзивного навчання; схарактеризовано професійні компетентності вчителя початкових класів відповідно до збереження та зміцнення фізичного здоров'я дітей з особливими освітніми потребами; виявлено шляхи реалізації завдань професійної підготовки вчителів початкової школи щодо здоров'язбереження дітей з особливими освітніми потребами.

Ключові слова: фізичне здоров'я, вчитель початкової школи, діти з особливими освітніми потребами, професійна підготовка, здоров'язбереження.

Abstract. The article deals with the issues of preparing primary school teachers to preserve and strengthen the physical health of children with special educational needs; the conceptual foundations of inclusive education are defined; the professional competencies of primary school teachers in accordance with the preservation and strengthening of the physical health of children with special educational needs are characterized; ways to implement the tasks of professional training of primary school teachers in the field of health protection of children with special educational needs are identified.

Keywords: physical health, primary school teacher, children with special educational needs, vocational training, health promotion.

Вступ. Проблема професійної підготовки майбутніх вчителів початкової школи набуває особливого значення в умовах реформування сучасної освітньої системи, яка базується на засадах демократизації, недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників. Законом України «Про освіту» зазначено, що держава створює умови для здобуття освіти

особами з особливими освітніми потребами з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, а також забезпечує виявлення та усунення факторів, що перешкоджають реалізації прав і задоволенню потреб таких осіб у сфері освіти [3]. Впровадження інклюзивної освіти визначає необхідність підготовки майбутніх вчителів початкової школи, яка здатні здійснювати освітню діяльність на такому рівні, який виступить передумовою

успішної освітньої політики для всіх членів суспільства, незалежно від стану здоров'я та психічного розвитку.

Метою дослідження є висвітлення особливостей професійної підготовки майбутніх вчителів початкової школи до збереження і зміцнення фізичного здоров'я дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.

Матеріали та методи – теоретичні: аналіз наукової літератури для визначення стану розробленості досліджуваної проблеми; практичні: є висвітлення шляхів формування професійних компетентностей майбутніх вчителів початкової школи до збереження і зміцнення фізичного здоров'я дітей з ООП в умовах інклюзивного навчання під час вивчення навчальної дисципліни «Фізична культура з методикою навчання».

Отримані результати.

Концептуальними засадами впровадження інклюзивного навчання на всіх рівнях освіти є створення комфортного та сприятливого освітнього середовища з врахуванням умов, способів і засобів реалізації прийомів для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей. Стратегія інклюзивної освіти розробляється та реалізується всіма учасниками освітнього процесу, яка дозволяє подолати фізичні, ментальні та інформаційні бар'єри на шляху до здобуття освіти будь-якою дитиною.

Професійна підготовка вчителя початкової школи передбачає засвоєння ним досвіду впровадження інклюзивного навчання в національній освітній системі, його основні принципи та цінності, методи і технології організації освітнього процесу та оцінювання результатів освітньої діяльності дітей в умовах інклюзивної освіти та відображається у сформованих компетентностях.

Перш за все, вчитель початкової школи має засвоїти моральні вимоги, норми, принципи і правила поведінки, що визначають особливості взаємодії

суб'єктів інклюзивної освіти. Вся подальша робота та педагогічні заходи повинні будуватися залежно від характеру дитини з ООП, рівня її виховання, ступеня тяжкості обмеження функціонування, обираючи для кожної дитини індивідуальний підхід і особистісно зорієнтовані завдання.

Створення сприятливого освітнього простору для дітей з ООП передбачає реалізацію освітніх, корекційно-розвиткових завдань та завдань здоров'язбереження. За даними Міністерства охорони здоров'я України кількість дітей, які мають порушення психофізичного розвитку дедалі збільшується. Звідси впливає завдання сучасної школи – формування в учнів потреби зберігати та зміцнювати своє здоров'я через формування в ній здоров'язбережувального освітнього середовища, яке можна розглядати як цілеспрямовану і професійно спрямовану систему дидактичних умов, в якій засвоєння знань, умінь і навичок, розвиток творчого мислення і формування емоційно-ціннісного ставлення до власного здоров'я відбувається в ситуаціях фізичного, емоційного, інтелектуального, соціального та духовного комфорту [1].

Як зазначає Волошин О.М., у контексті зміцнення здоров'я чільне місце займають здоров'язбережувальні освітні технології, до яких належать всі педагогічні технології, які не шкодять здоров'ю учнів і виховують культуру здоров'я. Саме зі школи починається цей шлях – через навчально-виховний процес, де на уроках та в позаурочний час слід проводити цілеспрямовану роботу по формуванню в учнів валеологічної свідомості, навиків здорового способу життя [2].

Наковці виділяють наступні типи здоров'язбережувальних освітніх технологій: психолого-педагогічні, медико-гігієнічні, фізкультурно-оздоровчі, особистісно-розвивальні, соціально-адаптуючі, екологічні, технології забезпечення безпеки життєдіяльності.

Таким чином, підготовка майбутніх вчителів інклюзивної початкової школи

передбачає формування в них професійних компетентностей на засадах здоров'язбереження, що реалізується через позитивний вплив на здоров'я школярів різних системних оздоровчих заходів за всіма напрямками.

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди реалізує завдання підготовки майбутніх вчителів початкової школи щодо збереження і зміцнення фізичного здоров'я дітей з ООП через включення до освітніх програм з професійної підготовки освітнього компоненту «Фізична культура з методикою навчання». Завданнями навчальної дисципліни є набуття здобувачами освіти теоретичних знань і практичних вмінь стосовно формування загальних та фахових компетентностей, щодо здатності підтримувати необхідний рівень фізичної активності для ведення активної соціальної діяльності та здорового способу життя, а також з метою поширення серед підростаючого покоління засад здоров'язбереження.

Кафедра теорії методики і практики фізичного виховання ХНПУ імені Г. С. Сковороди здійснює викладання навчальної дисципліни «Фізична культура з методикою навчання» на факультеті початкового навчання у восьмому семестрі обсягом 10 лекційних та 26 практичних годин.

З метою представлення шляхів підготовки майбутнього вчителя початкової школи до збереження і зміцнення фізичного здоров'я дітей з ООП під час вивчення навчальної дисципліни «Фізична культура з методикою навчання» здобувачами освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта з методиками спеціальної освіти» пропонуємо завдання, що допомагають реалізувати окреслені задачі. Викладання під час військового стану здійснюється в синхронному та асинхронному режимі за допомогою освітньої платформи Moodle ХНПУ імені Г.С. Сковороди та додатків Google.

Професійна підготовка майбутніх вчителів початкової школи за зазначеною освітньою програмою передбачає формування інтегральної, одинадцяти загальних компетентностей та шістнадцять спеціальних (фахових) компетентностей [5].

У табл.1 наведені приклади завдань, що спрямовані на формування вмінь майбутніх вчителів до організації здоров'язбережувальної діяльності дітей з ООП в режимі шкільного дня Нової української школи (НУШ), під час вивчення дисципліни «Фізична культура з методикою навчання».

Висновки. Таким чином, аналіз науково-методичної літератури та практичний досвід реалізації завдань підготовки майбутніх вчителів початкової школи з інклюзивною формою навчання в ХНПУ імені Г.С. Сковороди дає змогу стверджувати, що формування загальних та спеціальних компетентностей, як спрямовані здоров'язбереження дітей з ООП, під час вивчення навчальної дисципліни «Фізична культура з методикою навчання» реалізується через виконання різних видів завдань, що сприяє формуванню умінь у майбутніх педагогів щодо збереження та зміцнення фізичного здоров'я дітей з ООП в умовах інклюзивного навчання.

Список літератури

1. Акімова, О.М. (2014) Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі. *Наукові записки кафедри педагогіки. Харків, В. 37, С. 35-42.*
2. Волошин, О.Р. (2012) Роль здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі: зб. наук. пр. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорт. Харків, В. 6, С. 47-50.*
3. Закон України «Про освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Козлов, А.В., Науменко, Н.В. (2023) Підготовка майбутніх фахівців початкової та спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому

просторі засобами дисципліни «Фізична культура з методикою навчання» в умовах військового стану. «*Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти*» (21 лютого 2023р.):

зб. наук. пр. Харків: ХНПУ імені Г.С.Сковороди, С. 120-125

5. Освітня програма «Початкова освіта з методиками спеціальної освіти» Режим доступу:

http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitni_programu_bakalavr/2022_rik/013_pochatkova_metodyky.pdf

Таблиця №1

№	Зміст	Види завдань для здобувачів освіти
Загальні компетентності (ЗК)		
ЗК 04	Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності	Розробити фізкультурний онлайн челендж, в якому необхідно представити виконання фізичних вправ разом з дитиною з ООП. Викласти на You Tube, та долучити до нього дітей з цією ж нозологією та їхніх батьків
ЗК 10	Здатність використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, готовність до здоров'язберезувальної діяльності в освітньому закладі та створення психолого-педагогічних умов для формування здорового способу життя дітей	Розробити програму гімнастики до уроків з включенням фізичних вправ для дітей з особливими потребами. Розробити вправи та знайти шляхи фізичного розвитку дітей з ООП різних нозологій під час години здоров'я у групі подовженого дня
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)		
СК 02	Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності	Добрати декілька прийомів рухової активності (руханок) для дітей з особливими освітніми потребами. На їх основі розробити власну за темою уроку руханку для дитини з визначеною нозологією та відзняти її виконання на відео
СК 05	Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти, зокрема й з особливими освітніми потребами	Підібрати спеціалізований фізкультурний інвентар для фізичного розвитку школярів з різними нозологіями, та знайти в Інтернеті шляхи придбання цього обладнання. Написати есе: «Організація інклюзивного освітнього простору з метою фізичного розвитку учнів з ООП в моєму майбутньому класі»
СК 10	Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами, зокрема проєктування, організації психолого-педагогічного супроводу молодших школярів з особливими освітніми потребами	Розробити рухливу гру, в якій можуть взяти участь діти з особливими освітніми потребами Знайти шляхи налагодження комунікації дітей з ООП з іншими учнями під час фізкультурних заходів
СК 11	Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо	Продемонструвати навички надання першої допомоги учням з ООП різних нозологій у

збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.	разі їх травмування. Визначити шляхи подолання конфліктів, що виникли під час організації та проведення фізкультурних заходів за участю дітей з особливими потребами
---	---

Information about the Authors/Відомості про авторів

1. **Науменко Наталія Вікторівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології. Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, м.Харків, Україна.

Naumenko N.V., Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Human Health, Rehabilitation and Special Psychology. Kharkiv National Pedagogical University named after G.S. Skovoroda, Kharkiv, Ukraine.

e-mail: naumenkonv.77@gmail.com

ORCID: 0000-0003-0658-1769

2. **Козлов Андрій Валерійович**, старший викладач кафедри фізичного виховання, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, м.Харків, Україна.

Kozlov A.V., Senior Lecturer at the Department of Physical Education, Kharkiv National Pedagogical University named after G.S. Skovoroda, Kharkiv, Ukraine.

e-mail: kozlovandrij71@gmail.com

ORCID: 0000-0001-5594-2132

3. **Бойчук Юрій Дмитрович**, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор. Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, м.Харків, Україна.

Boychuk Yuriy D., Doctor of Pedagogical Sciences, Corresponding Member of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Professor, Rector of Kharkov National Pedagogical University named after Skovoroda, Kharkiv, Ukraine.

e-mail: yuriy.boychuk@gmail.com

ORCID: 0000-0001-8583-5856